

СИНДИКАТ РАДНИКА У ПРОСВЕТИ
СРБИЈЕ

СРП

БЕОГРАД, Дечанска 14/5; тел/факс: 011/3236-259, 025/420-093

E-mail: sob@beograd.com, sindiso@sbb.rs

ВЛАДА КОНАЧНО УСВАЈА СТРАТЕГИЈУ ОБРАЗОВАЊА

Куда иде српско школство?

Рокови кратки, Стратегија изолована

Према најавама из Владе Републике Србије, сасвим је извесно да ће у четвртак (коначно) бити усвојена нова Стратегија развоја образовања (до 2020.) – докуменат којим би требали бити утврђени правци развоја целокупног српског образовања. У сваком случају, два су кључна питања: да ли је осам година, колико је до циљане, 2020. године, реалан рок да постављени циљеви буду и испуњени и колико је темељне промене у систему образовања спровести, ако истовремено не буду спроведене и темељне промене у привреди, на тржишту рада, а наравно и саме темељне друштвене промене. Јавна расправа је отпочела у априлу ове године, а и пре него што је обнародован преднацрт Стратегије, он је изазвао бројне полемике у просветној и другој јавности. Од краја марта докуменат је јаван и о њему су се, углавном, изјаснили сви који би о овој теми требали нешто и да кажу. Иако се очекивало да докуменат усвоји претходна влада, то се није десило, тако да је усвајање Стратегије остало новој – старој просветној власти и новој републичкој Влади.

Након што Влада у четвртак усвоји Стратегију, овај стратешки образовни документ иде већ следеће недеље на јавно читање у Народну Скупштину, а након потврђивања у Парламенту, отпочела би и његова реализација. У новембру завршни, финални текст Стратегије развоја образовања до 2020. године биће представљен САНУ, ПКС и другим послодавачким организацијама, еснафским удружењима и другим заинтересованим.

Стратегија, онако као што је замишљена, врло је амбициозан документ, који предвиђа мењање многих стандарда у просвети, а неке ствари ће морати да се мењају темељно и из корена. О већини ових промена које чекају српско образовање писали смо у ранијим текстовима, у време јавне расправе и што јавних, а што тајних шпекулација о томе шта Стратегија (до)носи, те их овом приликом нећемо помињати, већ упућујемо читаоца на наша саопштења из првог полугодишта ове године.

Елем, вероватно најамбициознији циљ Стратегије је подизање стопе високообразованих са садашњих 6,5% (односно 11,5% ако овој бројци додамо оне који се код нас сматрају академским грађанима, али не и у Европи) на 38,5% у наредном периоду. Код ових бројки треба у обзир узети и чињеницу да су и новинари који се баве образовањем често „бркали бабе и жабе“ и овај циљ оглашавали „квadrатуром круга“, не водећи рачуна о чињеници да је 6,5% од броја свих грађана стекло факултетске дипломе, да они са једном годином студија или вишим школама и нису урачунати у овај проценат, а да се у свету број високообразованих мери у популацији људи старијих од 30 (негде и до 34) године. Ово није домаћи задатак само за високообразовне установе, већ је посао за цео систем – од вртића, основних и средњих школа,

до универзитета. Стратегија, стога, прецизно предвиђа за колико треба повећати проценат деце која уписују основну школу, за колико смањити одустајање од обавезног школовања и број оних који се изгубе између основне и средње школе, те како извршити нову расподелу квота између будућих средњошколаца, тако да их убудуће мање буде у средњим стручним школама, а више у гимназијама. Очекује се да се садашњи однос од **3:1** уписаних средњошколаца у стручне школе у односу према гимназијалцима промени и да буде пола-пола. Код овога предлагачи су се руководили и чињеницом да све више матураната средњих стручних школа уписује (нажалост и не тако бројно завршава) факултете, а не баве се пословима за које су устручавани на том нивоу образовања које је, у правилу, знатно скупље од гимназијског, па је, с обзиром на ту чињеницу, и у економском смислу сувишно.

Очекује се да Стратегија и смањи недељни фонд часова у школама, као и број ученика у одељењима (на **22** до **25**), те да се настава одвија само у једној смени, што свакако сви подржавају, али што остаје тешко достижан циљ, пошто смо и сами писали о школама у којима се настава одвија у три, а неким школама у Санџаку и у **4** смене, иако нам апсолутно није јасно какав је то модел организације и како то у пракси и физички може да функционише. Једна од кључних новина је и укидање пријемних испита и увођење различитих матура – у зависности од студија које потенцијални академац жели да упише. Сем тога, школе ће школовати и мање тзв. друштвењака, а више ђака и студената ће завршавати природне науке и техничке дисциплине. Наравно, квоте на тим смеровима и тим студијама биће знатно увећане.

И овом приликом подсећамо да је наша замерка била у стилу да је Стратегија више списак лепих жеља, него реалност, имајући у виду садашњи ниво финансирања образовања и пројекције образовања у наредном периоду и образовања, али и науке које су недопустиво ниске – најниже у окружењу и Европи, а не омогућавају ни задовољење основних функција образовања. Такође, подсећамо и да је велика битка вођена око инсистирања приватних образовних институција и, наравно, факултета да се део буџетских средстава усмери и према овим институцијама. Око овог питања наравно нема консензуса, као ни око неких других стратешких тема, те ће, сасвим сигурно, оне бити настављене и након што Стратегија формално буде усвојена.

Какви и колики ће домети и резултати Стратегије бити, видећемо у наредном периоду, иако и аутори и људи од струке предвиђају да ће то бити уочљиво тек за три до четири године.

Београд, **23.10.2012.** год.

проф. Хаџи Здравко М. Ковач
генерални секретар СрпС

